

MICHAŁ RUSINEK

Od mikmaka

do zarzuli

Atlas regionalizmów dla dzieci

ILUSTRACJE: JOANNA RUSINEK

Bezdroża

Kup książkę

Poleć książkę

Wstęp

Są różne powody, dla których warto wybrać się w podróż po Polsce: można zwiedzać średniowieczne zamki, spacerować po ogrodach w miastach i miasteczkach, kąpać się w jeziorach, chodzić po górach lub szukać swojej ulubionej plaży nad morzem. Można także nadstawić ucha i zbierać... słowa.

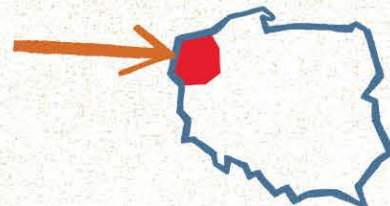
Czy zdarzyło się Wam kiedyś, że przyjechaliście do jakiegoś miasta albo wsi i ktoś powiedział do Was coś, czego nie rozumieliście? Takie słowa — rozumiały tylko w określonych regionach, a niezrozumiały w innych — nazywamy regionalizmami. Ten atlas pozwoli Wam wiele z nich poznać. I — mam nadzieję — zachęci Was do zapisywania podstuchanych przez siebie okazów, tak jak robi się zdjęcia i zapisuje się je na komputerze lub w chmurze. Zobaczycie wtedy, jak różnorodny i ciekawy jest język, którym porozumiewają się ze sobą mieszkańcy naszego kraju.

MR

Szczecin

Byliście kiedyś w Szczecinie? Trzeba tam przyjechać, żeby zobaczyć wspaniałe „dźwigozaury”, ale też by się przekonać, że wprawdzie jest to miasto portowe, lecz nie leży nad morzem. No, można się też tego dowiedzieć, patrząc na mapę. Ale na żadnej mapie nie znajdziemy takiego zdania: „MIKMAK w CYNKACH buja się ze SZMULĄ”. Co to znaczy? Już tłumaczę: „Cwaniak w eleganckich butach tańczy z ładną dziewczyną”.

Szmula

Mikmak

Cynki

A stylized illustration of a forest. In the foreground, there are three tall, thin trees with dense, dark green foliage. A signpost with a white arrow pointing left is positioned in the center, with the word "Kurpie" written in a cursive, black font. The background is a light, textured green.

Kurpie

A stylized illustration of a house with a red-tiled roof. The house has three windows, each with white shutters. Inside the windows, small white animals (possibly rabbits or sheep) are visible. The house is flanked by two large, stylized trees with green foliage. The background is a light, textured green.

Jeśli Wam się zdarzy przejeżdżać przez Kurpie
w okolicy Nowego Roku i Świąta Trzech Króli,

A stylized illustration of a forest. In the foreground, there are three tall, thin trees with dense, dark green foliage. At the base of the trees, there are several white rabbits sitting on the ground. The background is a light, textured green.

będziecie mogli zobaczyć na parapetach
okiennych **BYŚKI**, czyli figurki zwierząt.

Kup książkę

Poleć książkę

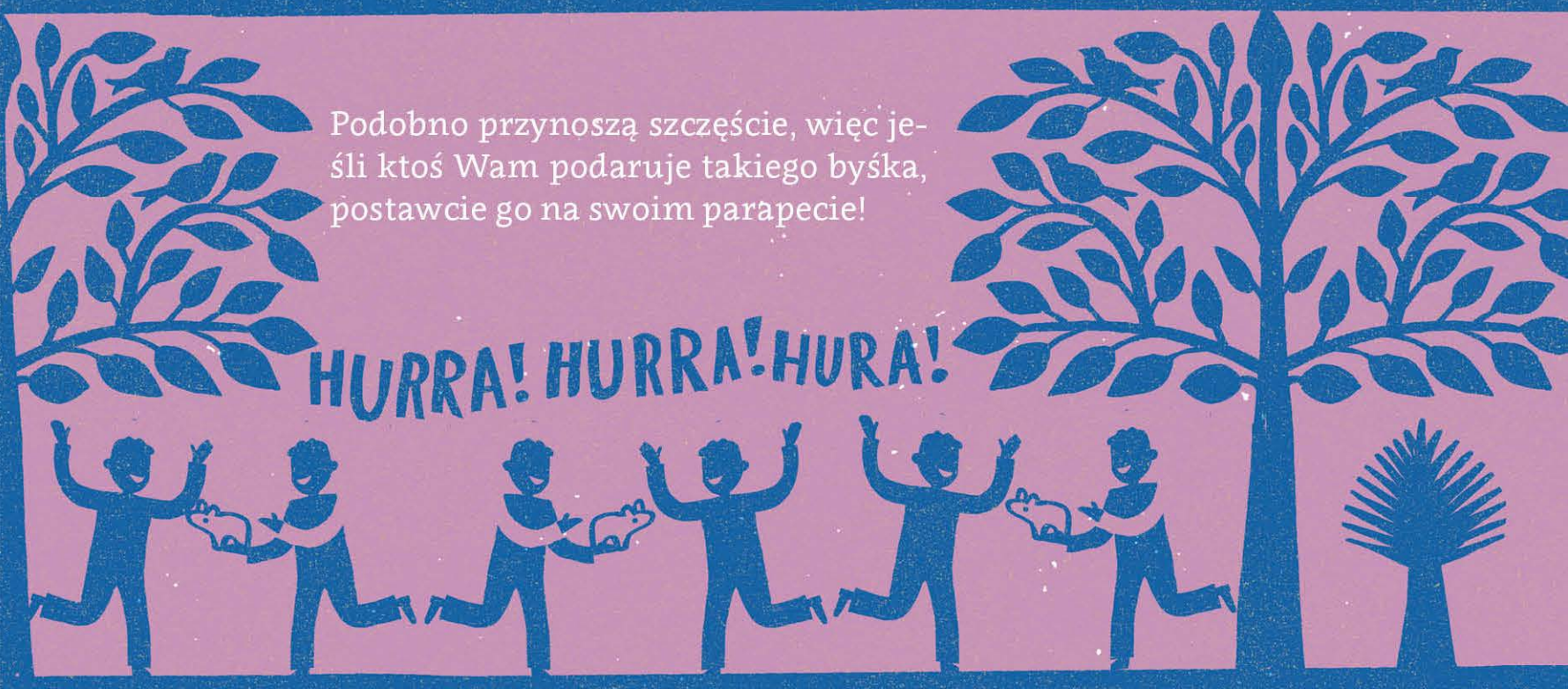

Przygotowuje się je z chlebowego ciasta, potem gotuje, a wreszcie wypieka w piecu.

Podobno przynoszą szczęście, więc jeśli ktoś Wam podaruje takiego byśka, postawcie go na swoim parapecie!

HURRA! HURRA! HURA!

Śląsk

Słyszeliście kiedyś, jak rozmawiają ze sobą Ślązacy? Czasami bardzo trudno ich zrozumieć, bo śląski to w zasadzie osobny język, który wiele słów pożyczył sobie z języka niemieckiego. Na przykład na trzepak — taki, jaki stoi czasami na podwórku — mówi się tam KLOPSZTANGA, na łobuza — HUNCWOT, na skarpetki — FUZEKLE, na wałek do ciasta — NUDELKULA, a na piekarnik — BRATRUŁA. Mają tam też pyszne cukierki: SZKLOKI i KOPALNIOKI. Spróbujcie!

Jak się mówi na Śląsku na toster, czyli opiekacz do grzanek? Nie wiem. Trzeba by zapytać. Ale kiedyś napisałem taki oto wierszyk, ponieważ śląski:

Do czego służy toster?
To bardzo, bardzo proste:
do opiekania grzanek,
kiedy nadchodzi ranek.

A kiedy się pozmienia
tostera ustawienia,
to służyć mu jest dane
i do zwęglania grzanek.

Ech, męczą się górnicy
tak trochę po próznicy,
bo gdyby mieli toster,
życie by było proste:

Ustawiałby górnik na full
swoj toster – i siadał jak król.
A węgiel by robił się sam.
No, mówię wam!

Teksty: Michał Rusinek
Ilustracje: Joanna Rusinek
Konsultacja: dr Artur Czesak

Redaktor prowadzący: Agnieszka Krawczyk
Redakcja i korekta: Agnieszka Szmuc

Opieka techniczna: Katarzyna Leja
Projekt graficzny i skład: Joanna Rusinek

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli. Autor oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 2309863
e-mail: redakcja@bezdroza.pl
księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!
Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:
<http://bezdroza.pl/user/opinie/?bereg>
Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I
ISBN: 978-83-283-6390-8
Copyright © Michał Rusinek (2020)
Copyright © Joanna Rusinek (2020)
Copyright © Helion (2020)

W publikacji tej wykorzystano wierszyki z następujących książek Michała Rusinka:

Wierszyki domowe, Znak, Kraków 2012.
Krakowski rynek dla chłopców i dziewczynek, Literatura, Łódź 2014.
Kościan dla dzieci, Urząd Miejski Kościana, Kościan 2015.

- Kup książkę
- Poleć książkę
- Oceń książkę
- Księgarnia internetowa
- Lubię to!
Nasza społeczność

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

- 1. ZAREJESTRUJ SIĘ**
- 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI**
- 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ**

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

MIKMAKI w CYNKACH chodzą po ulicach
Szczecina! W Grudziądzu dzieci robią SZNEKI,
a Lubawa pełna jest wesołych FOFELKÓW.
FIKSMATYNTA zapełniają gnieźnieńskie
szuflady, chociaż w Częstochowie mogą być
też pakowane w ZRYWKI.

Co oznaczają te tajemnicze słowa? Dowiesz się
czytając książkę Michała Rusinka, który wybrał
się w podróż po Polsce śladami regionalizmów.
W atlasie wyjaśnia ich znaczenie za pomocą
opisów i wierszyków.

Czy na KLOPSZTANDZE, czy w czasie
SIĄPAWICY nie róbcie sobie SIUPY
i poznajcie słowa używane przez
mieszkańców polskich miast,
miasteczek oraz wsi.

 Bezdroża

ebook dostępny wyłącznie na:
ebookpoint.PL

 Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Sprawdź najnowsze promocje:
 <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
 <http://bezdroza.pl/bestseller>
Zamów informator podróżniczy:
 <http://bezdroza.pl/newsletter>

cena: 32,90 zł

 Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
 0 601 339900

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ISBN 978-83-283-6390-8

9 788328 363908